జీవితనాటకంలో విష్కంభం

"నేనీ ఊళ్ళో ఉన్నాననీ, ఇది నా ఇల్లేననీ తెలుసుకుని కదూ నువు వచ్చింది?"

"అవును."

"నాకు నీవెక్కడున్నావో తెలియదు అన్నమాట నిజం కదూ!"

"నిజం."

"మరి అలాంటప్పుడు నువ్వు నన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చావు చాలా సంతోషం కానీ..."

"ఊం కానీ?"

"సరాసరి వచ్చి, 'ఒరే రామం!' అని వాటేసుకుని ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయకుండా నిన్ను గురించి నువ్వు ఈ పరిచయాలేమిటి? అని చచ్చేంత కోపం వచ్చేసింది. ఇందుకే కాస్సేపు ఏడిపించాను. ఇంకా ఏడిపించాలని మనస్సులో ఉబలాటంగా ఉన్నా నీ కళ్ళలో కదిలే ఊహలు చదివాను. అవి చెప్పనా? 'పేదవాడిని—ఏదైనా సాయంకోరి వచ్చానని అనుకుని నన్ను గుర్తించి నాటకం ఆడి వెళ్ళగొట్టాలని చూస్తున్నాడని అపోహ

పడటం గ్రహించాను. నీలో ఇలాంటి ఆలోచన పెరగటం అంత ఆరోగ్య ప్రదం కాదు. కనక..."

"కనక..."

"నేను నువ్వు వెతుక్కుంటూ వచ్చిన ఆ చిన్ననాటి ఫ్రెండ్‌వే అని ఒప్పేసుకున్నాను."

"ఎంతైనా పోలీసు బుద్ధులు పోలేదురా!"

రామచంద్రంగారు నవ్వేశారు.

ఇంక చిన్ననాటి కబుర్లు ప్రారంభమైనాయి.

ఆనాడు నువ్వు అలా చేశావంటే నువ్విలా చేశావు సుమా! అని గుర్తు చేసుకుంటూ ఇద్దరూ కాలాన్నే మరిచిపోయారు. తరవాత రామ చంద్రంగారు తెప్పరిల్లి "ఒరేయ్! కాఫీనా? టీయా" అని అడిగారు.

"రెండూ కాదు—హార్లిక్స్."

"ఓఎస్. హార్లిక్స్ వుంది. నాయర్! ఒక కప్పు హార్లిక్సూ ఒక కప్పు టీ దానితోబాటు బిస్కెట్లూ పట్టుకురా!" కేకపెట్టారు రామ చంద్రంగారు.

పదినిమిషాలు కాకుండానే అన్నీ వచ్చేశాయి.

"చిన్నవాళ్ళలా ఈ బిస్కెట్లు ఏమిటిరా!"

కప్పు సాసరూ అందుకుంటూనే మొగమాటంగా అంటూంటే రామ చంద్రంగారు బిగ్గరగా నవ్వేశారు.

"వృద్ధులూ బాలురతో సమానం అన్నారు పెద్దలు కనక తినేసెయ్యి.

మన చిన్ననాటి కబుర్లు ఈ రోజుకి చాలు. ప్రస్తుతానికి వద్దాం. నువ్వు ఈ ఊళ్ళోనే ఉన్నావా? ఎన్నాళ్ళబట్టీ ఉన్నావు? ఎందరు పిల్లలు?"

"పిల్లలు నలుగురు. ముగ్గురమ్మాయిలూ, ఒక అబ్బాయీ. ఇద్దరాడపిల్లలకు పెళ్ళి చేశాను. అత్తవారి ఇళ్ళకు వెళ్లారు. కొడుక్కీ పెళ్ళి అయింది. వాడికి ఈ ఊళ్ళో ఉద్యోగం. అందుకే వీడిదగ్గరికి వచ్చాం కొత్తగానే. ఇంక ఆఖరు ఆడపిల్ల పెళ్ళికి వుంది. నేను బడిపంతులు చేసి రిటైర్ అయినానని నీకు తెలుసు. నా సంగతిది. మరి, నీ భార్యా పిల్లలూ?"

"నాకు పిల్లలు కలగలేదు. ఈ దిగులుతోనే ఆమె స్వర్గాన్ని చేరుకుంది."

"అయ్యో, అలాగా! ఈ ఇల్లు చూస్తే ఇల్లాలు లేని ఇల్లులా లేదే?"

"అవును—అలా కనిపించదు."

"చాలా ఆశ్చర్యంగా వుంది. ఆ పెంపుడు జంతువుల పోషణా, ఈ నౌకర్ల క్రమశిక్షణా, పెరటితోట పెంపకమూ - యిదంతా చూస్తుంటే ఈ యింటి ఇల్లాలు మీ అందరి అవసరాలూ తీర్చి, ఇల్లు సర్దుకుని, సంధ్యా సమయం కావటంవల్ల అలా ఏ దేవాలయానికో వెళ్లి ఉంటుంది అనిపిస్తుంది."

రామచంద్రంగారి కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగి, అవి అక్కడే ఆగిపోయాయి. పైకి నవ్వలేక నవ్వారు. మెల్లగా చేతిలోని కాఫీ కప్పు కిందపెట్టారు.

"శ్రీనూ! రా! యిల్లు చూపిస్తాను."

ఇద్దరూ ఇల్లంతా తిరిగారు.

"చాలా బాగుంది. కానీ. నువ్వు ఒక్కడివీ ఇలా ఎలా సమర్థించగలుగుతున్నావు? ఆశ్చర్యంగా ఉంది సుమా!"

"ఆశ్చర్యం ఏముంది? నేను తెలుగు సినిమాలో హీరోలా జీవితంలో ముఖ్యంగా ఈ ఇంట్లో ద్విపాత్రాభినయం చేస్తున్నాను. ఆశ్చర్యపోకు. ద్విపాత్రాభినయం అంటే ఉదయం అంతా యజమానురాలిలా, సాయం త్రాల్లో యజమానిలా—ఇంతే. ఈ ఇల్లు ఇంకా ఇంకా బాగా ఉంచుకో వచ్చు. కానీ, నాకింక శ్రద్ధలేదు" అంటూ నిర్లిప్తంగా నవ్వారు రామ చంద్రంగారు.

"సరే...సరేకానీ, ఒంటరిగాడివి నీ కీ ఇల్లూ, నౌకర్లూ చాలక ఆ పెంపుడు జంతువుల పెంపకం కూడా ఎందుకురా?"

"మనిషిలో ఉండే వంచన, అసూయ, ద్వేషంలాంటి గుణాలు వాటిలో లేనందువల్ల, అవంటే నాకు చాలా ఇష్టం."

"అంటే ఇంత పెద్ద పోలీస్ ఆఫీసర్ని కూడా భరతం పట్టించిన వాళ్లు ఉన్నారన్నమాట."

"నీలా నేనూ బడిపంతులినైనా కాకపోతినే అని చాలాసార్లు విచా రించిన రోజులు ఉన్నాయి."

"నీలా పోలీస్ ఆఫీసర్ కాలేకపోతినే అని బాధపడిన రోజులు నాకూ ఉన్నాయి."

"అదే విచిత్రం. మనకు ఉన్నది కాక, మరొకరు అనుభవించేదే మంచిదై ఉండవచ్చుననీ, అది లభ్యమైతే బాగుండి ఉండేదనీ ప్రతి మనిషి తన జీవితంలో కొన్నిసార్లు అనుకుంటూనే ఉండి ఉంటాడంటావా, శ్రీనూ?"

"నిజం! నిజంగా నిజం. అవన్నీ సరేగానీ, నీ సిప్పి బాగుంది సుమా! అదంటే నీకు ఆరవ ప్రాణంలా ఉంది కదూ!?"

"అవును."

"నాకు చాలా అసూయగా ఉంది—సిప్పీ అదృష్టానికి."

రామచంద్రంగారు తేలికగా నవ్వేశారు.

"చాలా సేపైంది వచ్చి. అప్పుడప్పుడూ వస్తూ ఉంటానులే."

లేచారు శ్రీనివాసరావుగారు. రామచంద్రంగారు గేటువరకూ వచ్చి సాగనంపుతూ, "శ్రీనూ! నేను ఒంటరిగాడిని. నీకు వీలున్నంతవరకూ ఎక్కువగా వస్తావు కదూ?" అన్నారు.

"నువ్వు ఎవరు అనవు కదూ?"

"అడగను, శ్రీనూ! నేనే కాదు, ఈ ప్రపంచంలో బాల్య స్మృతులనీ, ఆనాటి స్నేహితులనీ ఎవరూ మరిచిపోరురా! ఆఫీసరైనా, గుమాస్తా అయినా, ధనికుడైనా, పేదవాడైనా ఈ జ్ఞాపకాలను హృదయంలో భద్రంగా దాచుకుంటాడు. మనిషి ఎంతగా మారినా, ఈ ఒక్క విషయంలో మాత్రం మారడు అని నా నమ్మకం. ఏమంటావు?"

"సెంట్ పెర్సెంట్ కరెక్ట్ అంటాను. వస్తానులే మళ్ళీ."

శ్రీనివాసరావు మెల్లగా నడుస్తూ వెళ్ళిపోయారు. రామచంద్రంగారు అలా అక్కడే నిలుచుని ఉండిపోయి అనుకున్నారు :

'ఎంత హుషారుగా ఉండేవాడు! ఎంత తెలివిగా ఉండేవాడు అవన్నీ ఏమైపోయాయి? మనిషి కి దశలు ఏమిటి?'

ఆలోచిస్తూ లోపలికి వచ్చారు. వాలు కుర్చీలో వాలిపోయారు. గోడకు వేలాడుతూన్న భార్య ఫోటోలోకి చూస్తూ అనుకున్నారు:

'రాజ్యం! శ్రీను అనుకుంటున్నాడు— నేను అదృష్టవంతుడినని, ఇల్లూ, వాకిలీ, నౌకర్లూ, చాకళ్లూ ఉన్నారు కనక శాంతిగా బ్రతుకుతున్నా

నని, కానీ, ఇది అబద్ధం. శ్రీనివాసే అదృష్టవంతుడు నా ఉద్దేశంలో, ఎలా అంటే, ఆర్థిక పరిస్థితులు ఎంత బాగా లేకున్నా, గుండె దిట్టపు పోగొట్టుకో కుండా పరిస్థితులకు రొమ్ము ఎదురొడ్డి నిలబడేందుకు వాడికి మనసులో మనసైన సహచరి ఉంది. ఇదే వాడికి బోలెడంత శక్తి నిస్తుంది. శాంతి నిస్తుంది కార్మోన్ముఖుడిని చేస్తుంది. ఈ అదృష్టాన్ని వాడు గుర్తించినట్లు లేదు. ఇదింతే. మనిషి స్వభావం ఏమిటో కానీ, తనకున్న అదృష్టాన్ని గుర్తించలేడు. విచిత్రం కదూ.'

ఇలా ఆయన ఆలోచనలు సాగుతూనే ఉన్నాయి. గోడమీద గడియారం టిక్కు టిక్కు మంటూ తనవిధి నిర్వహణ చేస్తూనే ఉంది.

నాలుగు రోజులు గడిచిపోయాయి.

స్నేహితుడికోసం రామచంద్రంగారు ఎదురుచూసి చూసి విసిగిపోయారు. 'వాడి ఇంటి అడ్రస్ ఆయినా తీసుకుని ఉంటే బాగుండేది. నేనే వెళ్ళి వచ్చేవాడిని. తెలివిలేనివాడి నైనాను.'

తనమీద తనే విసుక్కుంటూ గడిపారు.

2

అయిదవ రోజున శ్రీనివాసరావు రానేవచ్చాడు.

"న...మ...స్తే" అంటూన్న సిప్పీని పలకరించి, తోక ఆడిస్తూ దగ్గరికివచ్చిన పెంపుడు కుక్కను తల దువ్వాడు.

"నమస్తే" సిప్పీ పంజరంలో గిరగిరా తిరుగుతూ చిలక పలుకులు పలుకుతూంది. ఈ పలుకులకు ముచ్చట వేస్తున్నా, ఆయన దృష్టి పంజరంలో ఉంచిన రెండు దోర పండిన జామకాయల మీదేఉంది. అవి చూస్తున్న కొద్దీ నోరూరిపోతూంది.

'ఈ డబ్బున్న వాళ్ళకు బుద్ధి లేదు. సాటి మనుషులు తిండికీ, గుడ్డకూ ముఖం వాచి పస్తులతో ఏడుస్తూంటే, ఈ చిలకనూ, కుక్కలనూ తెగమేపుతూ ఉంటారు' అని రెండు క్షణాలు ఆలోచించి, ఇటూ, అటూ చూసి తోటమాలి ఎక్కడా లేడని ధైర్యం తెచ్చుకుని రెండు జామకాయలూ తీసి చేతి సంచిలో వేసేసుకుంటూ ఉండగా సిప్పీ చప్పున పంజరంలోనించి తప్పించుకుని రివ్వున ఎగిరిపోయింది.

భయంతో శ్రీనివాసరావుగారికి ఒళ్ళంతా చెమటలు పట్టేసింది.

'భగవాన్! రామం వస్తే?' అనుకుంటూ పంజరం దగ్గర నుంచి దూరంగా రావాలని ప్రయత్నించారు. కానీ, కాళ్ళు ఆయన మాట వినడం లేదు.

"హల్లో, శ్రీనూ! ఇన్నాళ్ళూ రాలేదేంరా! నీ కోసం ఎంత ఎదురు చూశానో తెలుసునా? ఆరె! అలా అయిపోతూ ఉందేం ముఖం....ఏమైం దేమిరా!"

"ఆహఁ. ఏం లేదు. నువ్వు....షికారుకి వెళ్ళలేదూ?"

"వెళ్ళాను. వచ్చాను. ఏం!"

"అబ్బే, ఏంలేదు....ఇప్పుడే వచ్చావా?"

"కాదు...చాలా సేపయింది."

"అఁ!" వెన్నులోనించి వస్తూన్న వణుకును అణచుకుంటూ అక్కడే ఉన్న కుర్చీలో కూలబడ్డారు.

"ఇక్కడే కూర్చుందామా? సరే! నౌకర్ని టీ ఇక్కడికే తెమ్మంటాను" అంటూ పంజరం వైపుచూచి, చప్పున లేచి—"నా సిప్పీ ఏదీ? ఈ తలుపు ఎవరు తీశారు? రాస్కెల్! నే ప్రేమగా పెట్టినవన్నీతిని, చిలక పలుకులు పలికి నన్ను మురిపిస్తూ, సమయం దొరకగానే పంజరం

లోనించి పారిపోతుందా ! దీనికి మనుషుల మధ్య మసిలే సరికి పీళ్ళ బుద్ధులు వస్తున్నట్టున్నాయి. అయినా, ఎక్కడికి పోతుంది ? నేను పోలీసు ఆఫీసర్ని. చూస్తాను దీని సంగతి. ఆఁ. శ్రీనూ ! అస లెక్కడినుంచి వస్తున్నావు ? చేతిలో ఆ సంచి ఏమిటిరా ! కుచేలుడు అటుకులు తెచ్చినట్టు నా కోసం ఏమైనా పిండివంటలుచేసి ఇచ్చిందా నీ శ్రీమతి ? త్వరగా చూపించు" అంటూ మిత్రుడిచేతిలోని సంచీ లాక్కుని ఆత్రతగా చూశాడు. "అరే ! జామకాయలు ! మా సిప్పీకి ఇష్టమని తెచ్చావా ? నాకు తెలుసు—మా సిప్పీ అంటే నీకు చాలా ఇష్టం అని. ఉండు. దీన్ని చూపిస్తూ పిలుస్తాను 'సిప్పీ ! కమాన్....కమాన్ ! నీ కోసం శ్రీను జామకాయ తెచ్చాడోచ్ !"

ఎక్కడ ఉందోకాని రామచంద్రంగారి పిలుపు వినీ వినగానే రివ్వున వచ్చి, ఆయన భుజం మీద వాలింది. దాన్ని ప్రేమగా నిమురుతూ, పంజరంలో ఉంచి, జామకాయలు లోపలవుంచి తలుపు మూస్తూ అన్నారు.

"శ్రీనూ ! చూశావుగా ? ఇది మనిషి కాదు. అది తిండికే ఆశపడి ఈ పంజరం బ్రతుక్కి ఇష్టపడి వచ్చేసింది కదూ ?"

శ్రీనివాసరావుగారు మిత్రుడినీ, చిలకనూ మార్చి మార్చి చూస్తూ ఈ మాటకు ఉలిక్కిపడి "ఆఁ....ఆఁ...." అంటూ తత్తరపడి—అంతలోనే తనను తను సంబాళించుకున్నారు.

"రామం ! వెళ్ళి వస్తా ! మరొకసారి వస్తా" అంటూ వెళ్ళిపోతూవుంటే రామచంద్రంగారు మిత్రుడి చేతిని గట్టిగా పట్టుకున్నారు.

"టీ తాగాలి. తరవాత నాకు ఒక విషయంలో సాయపడాలి. నా పెంపుడు కొడుక్కిగాను పెళ్ళికూతుళ్ళను వెతుక్కుంటున్నాను, కొన్ని ఫోటోలు వచ్చాయి. వాటిలో ఉన్న అమ్మాయిలను చూడాలి. నీ అభిప్రాయం చెప్పాలి."

"ఏమిటీ! నీకు పెళ్ళీడు కొడుకు ఉన్నాడా? మొన్న చెప్పలేదేం?"

"స్వంత కొడుకు లేడన్నాను. అంతే ఈ కొడుకు కూడా గమ్మత్తుగా నాకు ప్రాప్తించాడు. ఎమ్. ఎస్‌సి పాస్ అయి మిలటరీలో చేరాడు కాప్టెన్ అయాడు."

"ఆఁ—అలాగా? స్వంతం కాదు అంటే?"

"ఇప్పు డా వివరాలన్నీ చెప్పలేను. అవసరం వచ్చినప్పుడు తప్పకుండా చెబుతాను కానీ, లోపలికి రా."

లోపలికి తీసుకువెళ్ళి కుర్చీలో కూర్చోపెట్టి, కర్టెన్ తప్పించుకుని తన గదిలోకి వెళ్ళారు రామచంద్రంగారు.

'వీడు నా...నా...పని చూసే ఇలా వాత పెట్టినట్లా లేక...ఏమో అసలే పోలీస్ ఆఫీసర్ వెధవ! దొంగతనం చేయటం చాలా కష్టం అని చాలా మందికి తెలియదు. జీవితం అంతా మంచి బతుకు బతికి ఈ రోజు ఈ రోజిలా నేను ఎందుకు చేశాను? ఛీ ఛీ! ఎంత సిగ్గు! భగవాన్! నాకు ఈ తప్పుకి ఏదో ఒక శిక్ష వెయ్యి. అలా వేస్తే కానీ నా మనస్సుకు శాంతి ఉండదు.'

శ్రీనివాసరావుగారు పశ్చాత్తాపంతో కుమిలిపోసాగారు.

రామచంద్రంగారు ఒక పది ఫోటోలు తీసుకు వచ్చి ఒక్కొక్కటి చూపిస్తూ, ఆ అమ్మాయిల వివరాలు చెప్పసాగారు. శ్రీనివాసరావుగారికి ఈ మాటలు ఏవీ బుర్రలోకి ఎక్కడంలేదు. అయినా చూస్తున్నట్లు నటిస్తూ, "రామం! నీకు కోడలు కావలసిన అమ్మాయికి అర్హతలు ఏం ఉండాలి?" అని అడిగారు.

"నీకూ ఒక అల్లుడు కావాలి కదా? అతనికి ఎలాంటి అర్హతలు ఉండాలి?"

"అబ్బబ్బ! అన్నీ ఎదురు ప్రశ్నలే! ఒక్క ప్రశ్నకూ సూటిగా జవాబు చెప్పవు కదా!"

"నువ్వూ డిటోయేగా!" నవ్వుతూ స్నేహితుడి ముఖంలోకి చూశారు.

"చెప్తాను, విను! నా కోడలు గేమ్స్‌లో ప్రవీణురాలై ఉండాలి. అందంగా ఉండాలి. బుద్ధిమంతురాలై ఉండాలి."

"ఇంకా?"

"ఇంకేం అక్కరలేదు."

"కట్నం..."

"అక్కరలేదు."

"నిజంగా?"

"నిజంగా!"

"నువ్వు సెలెక్టు చేసిన అమ్మాయిని నీ కొడుకు పెళ్ళాడతాడా?"

"ఓ ఎస్! ఈ విషయంలో నిర్ణయం నాకే వదిలేశాడు! ఈ మాటలు సరేకానీ. ఈ అమ్మాయిల్లో ఎవరు బాగున్నారు?"

"ఎవ్వరూ బాగాలేరు."

"నిజంగా?"

"ఊఁ! నిజంగా."

"ఎమ్.ఎ లూ, ఎమ్.ఎస్ సి.లూ, బాంకులో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న వాళ్లూ ఒక మాదిరిగా బాగానే ఉన్నట్టున్నారు. నీ కెందుకు నచ్చలేదు?"

"ఇంతకంటె అందమైన, బుద్ధిమంతులైన అమ్మాయిలు ఉన్నారు"

"నిజం? అయితే, వెంటనే చూపించు."

"అలాగే. వాళ్ళతో మాట్లాడి వచ్చి చెపుతాను. సరేనా?"

"సరే. కానీ, త్వరగా కావాలి. మా అబ్బాయి వారం రోజుల్లో ఢిల్లీ నుంచి వస్తున్నాడు. పదిహేనురోజులే సెలవు ఉంది."

"చాలు" అంటూ వెళ్ళిపోయిన శ్రీనివాసరావు మరురోజే తిరిగి వచ్చారు.

"ఒక లాయరు కూతురు ఉంది. వీణ బాగా వాయిస్తుంది" అన్నారు.

"నాకు కావలసింది సంగీతం కాదు గేమ్స్."

"అలాంటి అమ్మాయీ ఉంది. వెడదాం, పద."

వాళ్ళకు మా వివరాలన్నీ చెప్పావా? చూడూ, ఏదీ దాచవద్దు."

"చెప్పాను. ఎందుకైనా మంచిది. మీ అబ్బాయి ఫోటోకూడా వెంట తీసుకురా."

"సరే కానీ, ఈ అమ్మాయి తలిదండ్రులూ వగైరా వివరాలు చెప్ప లేదు. ఈ పిల్ల వివరాలు చెప్పలేదు."

"అన్నీ చెపుతాను. అయినా, మీ అబ్బాయికి కావలసిన అర్హతలు ఉన్న అమ్మాయిలనే చూపిస్తానని చెప్పానా?"

"అవును. కనీసం పిల్ల పేరన్నా చెప్పరా?"

"స్వర్ణ:"

"గుడ్! పేరు చాలా బాగుంది పద."

ఇద్దరూ బయలుదేరారు.

ఒక రెండు గదులు ఉన్న చిన్న ఇల్లు ముందు గదిలో వేసి ఉంచిన కుర్చీలో కూర్చోబెట్టారు. కాఫీ వచ్చింది. ఇద్దరూ తాగారు

"త్వరగా పిలిపించు."

"వస్తుంది" అంటూ ఉండగానే ఒక పాతికేళ్ల అమ్మాయి లోపలి గదిలో నించి వచ్చింది. తెల్లగా, ఆరోగ్యంగా! అందంగా, పొడుగ్గా ఉంది. వాయిల్ చీరా, జాకెట్టూ, బారెడు జడా, పెద్ద కళ్ళూ—చూడగానే అందమైన పిల్ల అనిపించింది రామచంద్రంగారికి.

చదువూ వగైరా అడిగారు, అన్ని ప్రశ్నలకూ జవాబిచ్చింది.

"సంగీతం వచ్చా?"

"రాదు."

"ఏ సంవత్సరంలో బాస్కెట్‌బాల్ టోర్నమెంట్‌కు వెళ్ళావు?"

ఆ అమ్మాయి అర్థం కానట్లు చూసింది.

శ్రీనివాసరావుగారు టకటకా ఏవో చెప్పేస్తున్నారు. గొంతు తగ్గించి, "అసలు పిల్ల నచ్చిందా? అది నచ్చితే కదూ మిగతా వివరాలు" అనేసి తన చేతిలోని ఫోటో ఆ అమ్మాయికి ఇచ్చి—"రెండు రోజుల తరవాత వస్తాం" అన్నారు, లోపల సగం కనిపిస్తూ, సగం ఒదిగి నిలుచున్న తల్లితో.

"ఇంకా ఎంతసేపు చూస్తావు" అంటూ మిత్రుడిని చేయి పట్టుకుని లేవదీశారు.

ఇద్దరూ బయటికి వచ్చారు. ఆటో ఎక్కి ఇల్లు చేరారు.

"ఇంతకు ఆ పిల్లతండ్రి ఎక్కడ?" నిలదీసి అడిగారు రామచంద్రంగారు.

"వస్తాడు కానీ ఇంతకూ పిల్ల నచ్చిందా?"

"ముందు మా వాడు ఆ పిల్లకు నచ్చాడో లేదో తెలుసుకుని రా అంతవరకూ ఒక్క మాట మాట్లాడను."

శ్రీనివాసరావు వెళ్ళిపోయారు. సాయంకాలమే వచ్చి చెప్పారు.

"మీ వాడు ఆ పిల్లకు నచ్చాడట."

"అయితే, ఆ పిల్ల తండ్రిని తీసుకుని రా!"

"ముందు చెప్పకూడదూ?"

"ఊఁహుఁ! ఆయనకే చెవుతాను."

శ్రీనివాసరావు కాళ్ళీడ్చుకుంటూ వెళ్ళిపోయారు. వెళ్ళిపోతున్న మిత్రుడిని అలా చూస్తూ తీవ్రంగా ఆలోచించసాగారు. శ్రీనివాసరావు మళ్ళీ వచ్చారు. ఆ పిల్ల తండ్రికి ఆరోగ్యం బాగా లేదనీ, విషయం తెలుసుకు రమ్మన్నారనీ చెప్పారు.

శ్రీనివాసరావు కళ్ళు వాల్చేశారు.

"రామూ! అవును, కాదు అని చెప్పటానికి కింత ఆలోచనా?"

"ఆ పిల్ల తండ్రిది చాలా వీక్ గుండె! 'అవును' అన్న మాట చెపితే వినగానే ఆ గుండె ఆగిపోతే?"

శ్రీనివాసరావు ముఖంలో సంతోషపు ఛాయలు చూస్తూ, "ఏమిటిరా! నీకీ వార్త అంత సంతోషం కలిగిస్తూందా! విచిత్రంగా ఉందే!" అన్నారు.

శ్రీనివాసరావుగారు ఉబికివచ్చే సంతోషాన్ని అణుచుకుంటూ, "వెళ్ళి వస్తారా, రామం. ఈ సంతోషవార్త వాళ్ళకు ఇప్పుడే అందిస్తాను" అన్నారు.

"ఆ వార్తతోబాటు నే నీరోజు సాయంకాలం వారి ఇంటికి వస్తున్నానని కూడా చెప్పు."

"అఁ...నువ్వు వెడతావా? ఎందుకూ?"

"ఎందుకేమిటి? అదంతే" అంటూ పేపరు చదువుకోవటంలో మునిగిపోయారు.

శ్రీనివాసరావు మెల్లగా వెడుతూంటే, సిప్పీ పలకరిస్తూంది.

"న...మ...స్తే."

"ఆఁ నమస్తే" నీరసంగా జవాబిచ్చి వెళ్ళిపోయే మిత్రుడివైపు చూస్తూ పేపరు మడిచి టేబిలుమీద పడేశారు రామచంద్రంగారు.

3

సాయంకాలం అయిదు గంటలయింది. శ్రీనివాసరావుగారి ఇంట్లో అలజడిగా ఉంది. స్వర్ణ దిగాలుగా కూర్చుని ఉంది. తల్లి కూతుర్ని తిట్టి పోస్తూ ఉంది. అన్నగారు ఇల్లంతా కలయ తిరుగుతున్నారు. వదినగారు బిక్కముఖం వేసుకుని చూస్తూ ఉంది. తల్లి మళ్ళీ తిట్ల వర్షం ప్రారంభించింది.

"సిరి రా మోకాలు అడ్డడం ఏమిటే? మీ నాన్న ఎంతో కష్టపడి ఎన్నో సంబంధాలు వెతికీ వెతికీ విసిగిపోయి, ఏదో అదృష్టవశాత్తూ ఆ పాత స్నేహం పైకి వచ్చి అందగాడూ, ఉద్యోగస్థుడూ నిన్ను పెళ్ళాడటానికి ఒప్పుకుంటే వద్దు, వద్దు అనటం నీకు పోయేకాలం రావటంకాదూ?"

"అవన్నీ చెప్పకమ్మా! నాన్న నాకు గేమ్సు వచ్చనీ, పైపిజులు బోలెడున్నాయనీ అబద్ధాలు ఎందుకు చెప్పాలి?"

"నీ సుఖం కోసం, నీ భవిష్యత్తుకోసం ఒకటొక చిన్న అబద్ధం ఆడారు. ఆడితే తప్పా? వెయ్యి అబద్ధాలాడిఅయినా ఒక పెళ్ళిచేయవచ్చు."

"అదంతా మీ కాలంలో. ఈ కాలంలో మా యువతరం ఇలాంటివి సహించం."

"అంటే. ఇదంతా అబద్ధం అని చెప్పేస్తా నంటావు !"

"చెప్పేస్తాను."

"నాన్న పరువు ఏం గాను ?"

"ఇప్పుడు కప్పి పుచ్చితే పెళ్ళి అయిన తరవాత నా పరువేంగాను, అమ్మా? వాళ్ళ మంచితనానికి ప్రతిఫలం మోసగించటమా, అమ్మా? అమ్మా! పెళ్ళంటే ఇలా అబద్ధాలతో ప్రారంభం కాకూడదు. నూరేళ్ళు కలిసి బ్రతక వలసిన అవసరం లేదూ ?"

"నీ బొంద ! ఇలా చేస్తే నీ కీ జన్మకి పెళ్ళికాదు"

"కాకున్నా ఫరవాలేదు."

స్వర్ణ దగ్గరగా వెళ్ళి ఆవేశంతో చాచి చెంప పగల గొట్టింది తల్లి. స్వర్ణ కళ్ళలో నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి.

"ఒక వైపు దీని మొండితనం మార్చే శక్తి లేక, మరొక వైపు స్నేహితుడి ముందు పరువుపోగొట్టుకోలేక ఆయన ఏమై పోయారో, నాయనా !" ఆవిడ కన్నీళ్ళు తుడుచుకో సాగింది.

తను అన్న ప్రకారం స్నేహితుడి ఇంటికి బయలుదేరి ముందు గది లోకి అడుగు పెట్టబోతూ, లోపలినించి బిగ్గరగా మాటలు వినిపిస్తుంటే వాకిలి బయటే ఆగిపోయారు రామచంద్రంగారు. అలా ఆగిన రామచంద్రం గారిని ఎవ్వరూ చూడలేదు. అంతా విన్న ఆయనలోపలికి రాబోయి, క్షణం ఆలోచించి గబుక్కున వెనక్కు తిరిగి రోడ్డు మీదికి వచ్చేశారు.

'వీడు ఏమైనట్లు ? ఏ రైలు కిందన్నా తలపెట్టలేదు కదా ? ఏ గన్నేరు పప్పన్నా చితక కొడుతూ కూర్చోలేదు కదా ? వీడి కోసం ఎక్కడని వెతకటం?'

దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తు ఆటోని పిలిచి ఎక్కి కూర్చున్నారు.

"ఎక్కడికి ?" అడిగాడు ఆటో డ్రైవర్.

"రైల్వే స్టేషనుకి." అటుగా పరుగెత్త సాగింది ఆటో.

'అన్నట్లు వీడు బడిపంతులు కదూ ! వూ(...అయితే, మరి' అను కుంటూ క్షణం ఆలోచించి, నా అంచనా ఈ సారి తప్పకూడదు మరి'అను కుని ఆటోడ్రైవర్‌కి ఇంటి అడ్రెస్ చెప్పాడు.

డ్రైవర్ విసుగ్గా ముఖం పెట్టాడు. రామచంద్రంగారిని ఎగా దిగా చూసి ఆటోని వెనక్కు తిప్పాడు. రామచంద్రంగారు ఇల్లుచేరి, ఆటో దిగి లోపలికి వస్తూ ఉండగానే స్నేహితుడి చేతి గొడుగు కనిపించింది. "అమ్మయ్య, నా అంచనా కరెక్ట్' అనుకుని హుషారుగా లోపలికివచ్చారు.

"హల్లో, శ్రీనూ ! ఎంత సేపైంది వచ్చి? ఏడీ పెళ్ళి కూతురు తండ్రి ?"

శ్రీనివాసరావు తల ఏత్తలేదు. ఉబికి వచ్చే కన్నీటిని అణుచుకుంటూ అంతా చెప్పేశారు. ఆఖరున అన్నారు !

"రామూ ! నువ్వీ వూళ్ళో ఉన్నావని తెలిసినప్పుడూ, నీ కోసం వెతుక్కుంటూ వచ్చినప్పుడూ నా మనసులో కాస్తకూడా స్వార్థంలేదు. నీ ఇల్లు చూచి, నీ పరిస్థితి చూసిన తరువాత అనుకున్నాను — నా పిల్లకు పెళ్ళి కుదుర్చుకుంటే కాస్త డబ్బు సాయం చేయమని అడగాలని. నే నిలా అడిగితే నువ్వు కాదనవని. అయితే, నీకో కొడుకున్నాడని, అతను పెద్ద ఉద్యోగం చేస్తూన్నాడని. పెళ్ళి ఈడు వాడని, అతని కోసం పిల్లని చూస్తున్నావని తెలిసినప్పుడుకూడా నే నేం ఆశ పడలేదు. కానీ, నీ వన్న ఒకే ఒక్కమాట—కట్నం లేకుండా (పిల్లనచ్చితే) చేసుకుంటానన్న ఈ ఒక్క మాట నన్ను ప్రలోభంలోకి తోసింది. ఆశ పెంచింది. ఈ ఆశ నాలో స్వార్థం పెంచి, అబద్ధాలాడించింది. అయితే, నా కూతురు నిజాయితీముందు

సిగ్గుపడి తల వంచుకుని పారిపోయి వచ్చాను. రామూ ! నా స్వర్ణ ఒకే ఒక్క మాట అంది. అదేమిటంటే 'నాన్నా ! మనిషికి ఆశ ఉండాలి. అదే జీవం పోస్తుంది. కానీ, నాన్నా, ఆశను దురాశగా మార్చకూడదు. మన ఆశతో ఆ మంచి హృదయాలను మోసగిద్దామా, నాన్నా?' అంది 'యధార్థం వారికి చెప్పగలిగిన ధైర్యం ఉంటే చెప్పు. లేకుంటే ఈ పెళ్ళి కాకున్నా నే బాధ పడను. మీరు బాధ పడకండి నాన్నా' అందిరా, రామూ ! నా స్వర్ణ నిర్ణయానికి నేను ఆక్షణంలో కోపగించుకున్నాను కానీ, మరు క్షణంలోనే గర్వపడ్డాను. నన్ను ఇప్పుడు ఒకే ఒక్క బాధ పీకుతూంది. నీ మంచి తనం ముందు నేను ఓడిపోయాను. యధార్థం అంతా చెప్పి నీ క్షమాపణ కోరుతున్నాను క్షమించా నన్న ఒక్క మాట అను. ఈ జన్మలో మరొక సారి నా ముఖం నీకు చూపను."

రామచంద్రంగారు మిత్రుడి ముఖంలోకి తదేకంగా చూడసాగారు. శ్రీనివాసరావుగారు వెళ్ళిపోబోతూంటే చప్పున చేయిపట్టి ఆపారు.

"శ్రీనూ ! స్వర్ణ నీ కూతురని మొదటి రోజే గుర్తించాను. ఆ పిల్ల నాకు నచ్చింది కనక ఏమీ తెలియని వాడిలా ఆట పట్టించాను. నే నిప్పుడు నీ ఇంటి దగ్గరనుండే వస్తున్నాను. స్వర్ణ పేరుకేకాదు, ఆ పిల్ల మనస్సు కూడా స్వర్ణమే. ఇందుకే ఆ పిల్లను నా కోడలుగా చేసుకుంటాను. ఇది తిరుగులేని నిర్ణయం మరో మాట. శ్రీనూ ! మనిషిలో ఆశ చావకూడదు అయితే, ఈ ఆశ దురాశ కాకుండా చూసుకోవాలి. అంతే" అంటూన్న మిత్రుడిని గట్టిగా కౌగలించుకున్నారు శ్రీనివాసరావుగారు. *